

Kunnskap og læringsambisjoner for ungdom i seks land

Norske læreplaner har i all hovedsak et høyt ambisjonsnivå, men det er store variasjoner både innen fag og mellom fag. Dette er hovedkonklusjonen i rapporten "Kunnskap og læringsambisjoner for ungdom i seks land".

RAPPORT | SIST ENDRET: 08.02.2011

Tittel:

Kunnskap og læringsambisjoner for ungdom i seks land

Rapporten:

[Last ned rapporten \(PDF\)](#)

Forfatter:

Kirsten Sivesind i samarbeid med faggrupper i Utdanningsdirektoratet (Sivesind et.al)

Utgiver:

Utdanningsdirektoratet

År:

2011

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet har direktoratet undersøkt om fag- og timefordelingen og ambisjonsnivået i norske læreplaner er på linje med land det er naturlig å sammenligne oss med.

Rapporten er en komparativ analyse av læreplaner i Sverige, Danmark, Finland, New Zealand og Skottland. Fagene som undersøkes er norsk (majoritetens morsmål), engelsk (første fremmedspråk), matematikk, naturfag og samfunnsfag.

Læreplanforsker Kirsten Sivesind (ILS) har skrevet sluttrapporten på oppdrag fra direktoratet. Sluttrapporten bygger på fagrapporter for enkeltfagene, som er skrevet av direktoratet i samarbeid med eksterne fagpersoner.

Norske læreplaner er åpne sammenlignet med andre land

Rapporten konkluderer med at norske læreplaner i hovedsak har et høyt ambisjonsnivå, selv om det er store variasjoner innen fag og mellom fag. På den andre siden er de norske læreplanene mer overordnede og mindre detaljerte enn læreplanene de er sammenlignet med, og en kan derved si at de forplikter i mindre grad. Slik kan de tolkes til å ha et lavt ambisjonsnivå.

Verbtaksonomien i norske kompetansemål ligger overveiende på samme eller høyere nivå med de landene vi sammenligner oss med. Verbene i kompetansemålene kan imidlertid ikke sees uavhengig av det faglige innholdet. Noen land som er undersøkt har detaljerte innholdsbeskrivelser, som fungerer begrensende og styrende for det som forventes at elevene skal kunne. En kan si at de norske læreplanene har lite presise innholdsformuleringer og dette bidrar til at de oppfattes som ambisiøse på vegne av elevenes læringsutbytte. Liten presisjon overlater imidlertid også mer til lærer og elev, og gir rom for ulike tolkninger av forventet bredde i faginnholdet.

Formålsbeskrivelsene i læreplanene hever ambisjonene

Den endelige vurderingen i rapporten, når en ser på helheten i læreplanen, er at norske læreplaner har høye ambisjoner for elevene. Dette har ikke bare med kompetansemålene å gjøre, men også med formålene for opplæringen, som er knyttet til samfunnets ønsker og krav for den enkelte elev. Med vekt på et allmenndannende perspektiv, øker kompleksiteten i målsettinger.

Et typisk trekk ved formålene for fag i norske læreplaner er fokuset på den samfunnsaktive elev. Skole og undervisning er ikke like tydelig begrepsfestet i læreplanene i Norge som i våre naboland. De norske læreplanene ligger foran når det gjelder å tematisere globale spørsmål og medborgerskap, noe som forsterker den samfunnsmessige relevansen av utdanningen. Vi ser en liknende orientering i nye reformer i Skottland og Finland.

Standarder

Rapporten omtaler en økt vekt på vurdering av utdanning, og standardbeskrivelser som sier noe om forventet nivå for elevprestasjoner. Flere og flere land velger å angi standarder i eller i tett tilknytning til læreplanverket. Finland, Sverige, New Zealand og Skottland har konkretisert vurderingskriterier eller standarder i sine fag.

Norge detaljregulerer i større grad fag- og timefordelingen

Sammenlignet med de andre landene skiller Norge seg ut ved å detaljregulere det totale timetallet for hvert fag. Flere land vi sammenligner oss med (for eksempel Skottland, Finland og New Zealand) opererer med stor lokal frihet til å bestemme totaltimetall.

Norge ligger høyt i timeressurser til samfunnsfag og religion mens Danmark satser på morsmål, fremmedspråk og kunstfag. Finland bruker prosentvis mer tid på matematikk, naturfag og kunstfag.